

BARLANGKUTATÁSI JELENTÉS
(Pérez-pataki-víznyelőbarlang)

A jelentés benyújtója: Csepreghy Ferenc

A jelentés tárgyéve: 2014.

Az első munkatúrán téli (jan. 11.) hőmérsékletmérést végeztünk a Hideg-labirintusban. **A szokásos (jóval 6° alatti) helyett 8-10°** értékeket kaptunk, több helyen mérve. Eközben a felszínen 1° körül, a bejárat alatt (Záporos₃) 4°, a Sajtnál₉ 7°, a Vacogóban₁₃ már 9°. Index formátumban mindenütt a poligonpontokat adom meg. A részletes adatok: Hernyó fölött_{14/15/1/1} 8,5°; Venkovits-pihenő_{14/15/18} 10°; Szalamandra_{14/15/31} 10°; Forgó-kő fölött_{14/29} 8,5° (huzat alulról); Sáros-akna alja_{14/43} 8°; Szíve-csücske bejárata_{14/29/7} 8°. Érdekes, hogy a légáramlás fő iránya megfordult, mialatt odalent voltunk: a kifelé tartó huzat a Millenniumi-átjáróban_{14/5} gyengébb volt a szokásosnál, amikor lefelé tartottunk, pár óra múltán viszont megint csak szembe fújt, tehát befelé. Ezt a jelenséget már a Háromszögek termétől_{14/22} kezdve megfigyeltük, kifelé haladtunkban.

Több mint 10 alvó denevért láttunk, zömük kis patkós orrú volt, néhány pedig közönséges.

Tavasszal (ápr. 12.) sikerült újra bejutni a Szíve-csücske feltérképezett végébe_{14/29/8} is, miután egy időközben lejjebb csúszott követ kihúztunk és rögzítettünk. Ezen a végponton, a térképen rajzolt (25. lap, 124' szelvény) járatlapi kitöltés valójában nem létezik, hanem a keresztasadék folytatódik lefelé. Mindössze két nagy kő torlaszolta el az utat. Ezek kivétele árán **tovább jutottunk, mélységben 7, hosszban kb. 10 m-t.** A viszonylag tiszta falú, aktív (csurgó vizes) járat vízszintes, kanyarodó szűkülete hamar utunkat állta. Könnyebben átbonthatónak tűnt egy felfelé haladó szűkület, amelyből erősebb huzat is érkezett. Agyagpala és egyéb hordalék kavicsok, kövek mindenfelé előfordulnak ebben a szakaszban. Sár viszont kevés van. A hőmérséklet: 6°.

Egy következő munkatúra során sikeresen átbontottuk a fölfelé haladó szűkületet, de a párhuzamos hasadék csalódást okozott: a remélt jelentős továbbjutás elmaradt. A huzatot most váltakozó (kavargó) irányúnak és erősségűnek találtuk ebben az újonnan megismert hasadékrendszerben, amelyről tudjuk, hogy egy nagyobb térfogatú üregrendszer alatt, ahhoz több átjáróval csatlakozva helyezkedik el. Így ez nem is meglepő. A hőmérséklet ekkor is 6° volt. Hőmérőt helyeztünk el.

A tavaszi időszakban a befolyó patakvíz egy jelentős része a **Szalamandra-aknasorban képezett látványos vízesést**. Korábban soha nem észleltünk komoly vízfolyást a Hideg-labirintusban, csakis szivárgó-csöpögő vizeket, és kis csermelyeket a járattalpakon. Későbbi megfigyelések szerint ez a víz, amely őszre már megszűnt, a Kincses Jutka labirintusán keresztül^{1,9} található utat. Meglehet, hogy a szokásostól eltérő hőmérsékletek hátterében is a vízjárás ideiglenes megváltozása állott.

A Szíve-csücske kutatásának egyik célja volt annak megfigyelése, hogy alulról érkező elárasztások nyomai található-e ebben a mélységben? Ezek az üregek ugyanis már alacsonyabban helyezkednek el, mint a 2006-ban és 2010-ben megfigyelt áradási szintek^{27/E}. Arról nem is beszélve, hogy fej fölötti uszadék még annál is magasabban, a 25. poligonpont környékén is látható, vagyis mindössze 42-43 m mélységben. Nos, **nem láttunk a Szíve csücskében elárasztási nyomokat**. Nagyon valószínűnek tűnik tehát, hogy a Hideg-labirintus alja és a vízjárta szakaszok közepe-alja között nincsen közlekedőedénykapcsolat. A kérdés biztosabb eldöntése érdekében elhelyeztünk egy áradásjelzőt, mintegy 65 m mélységben.

Ez a végpont azért fontos a számunkra, mert ÉK (a fő karszthidrológiai irány) felé a legtávolabbra jutottunk már el, miközben itt van a Hideg-labirintus mélypontja is. Ugyanakkor a megközelítés nehéz a szűkületek miatt. Az ennél könnyebben megközelíthető és kényelmesebb, Szalamandra-aknasor alatti végpont^{14/15/31/X} is újrakezdtük a bontást.

Júniusban lebonyolítottuk a barlangnapi túrákat a vizes szakaszba.

Megkezdtek a szifonnál¹⁰⁸ lévő elavult, részben tönkrement szerkezetek cseréjét: helyére került az első rozsdamentes, 12-es lépővas, amely az akna fölötti átlépést segíti. Ezáltal lebontható lesz a helyéről kifordult stég. A Dexion létra felső szakasza még néhány évig használható, de végül a függőleges szakaszt is Ariadne mintájú lépővasakkal szándékozunk megoldani. A legalsó létraszakaszt kisereltük és kihoztuk.

Az őszi időszakban csak egy munkatúrát tettünk. Ennek során ki kellett bontanunk a Záporos függőleges szűkületét, amelyet a felismerhetetlenségig eltömött egy katasztrófális vízbetörés hordaléka. A hordalék dugóban 10-20 kilós kövek is voltak. A jelenségre, amelyhez hasonlóra – a csaknem negyven év alatt, amióta ismerem és kutatom a barlangot – nem volt példa, a következő hipotézist tudom fölláttani:

- a nyelő pont_{1/4/7}, a képen Kovács Viktor háta mögött átmeneti eldugulása miatt a felszínen egy kb. fél méter mély tó alakult ki, amelyet az agyagos fenék egyszer csak nem bírt tovább megtartani, és egy ponton átszakadt; a fényképen a kettős vonal a fatörzs eredeti helyzetét jelzi, a nyíl a jelenlegi elnyelődési pontot (közel 2 m-es akna);

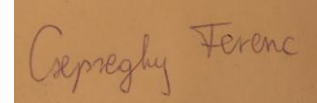

- a 10-20 köbméter víz pillanatok alatt leömlővén a laza kitöltéseken keresztül, alaposan átrendezte azt; az áradat nagy része a rendes útvonal helyett a Záporos fölé érkezett;
- a Záporos emberderéknyi szűkületében fennakadó nagyobb kövek azonban nem engedték az apróbb anyagot tovább, és az agyagos sár egy újabb, átmeneti dugót alakított ki, amelynek felszínét az itt megint felduzzadó víz el is egyengette;

- miután további jelentős víz nem érkezett, az átmeneti dugót nem kezdte ki semmi; az megtévesztő álfenékként a helyén maradt.

A legközelebbi alkalommal meg kell vizsgálnunk az áradat beérkezési szakaszát a Záporos fölött, kizárandó az esetleges omlásveszélyt.

A rectangular box containing a handwritten signature in brown ink. The signature reads "Csepreghy Ferenc".

Csepreghy Ferenc